

horizonte UNIA

Gazeta dla Polskich członkiń i członków Unii
WRZESIEŃ 2023

Redakcja T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Zapraszamy do lektury kolejnego numeru największej gazety migrantów i migrantek w Szwajcarii, wydawanej przez szwajcarski związek zawodowy Unia, zawierającej ważne informacje dotyczące spraw z zakresu prawa pracy. Więcej informacji o Unii znajduje się na ostatniej stronie.

W tym numerze m. in.:

- Negocjacje GAV
- Kongres Unii

Wstęp

I po wyborach. SVP (UDC) zdobywa 9 mandatów więcej pomimo rasistowskiej kampanii. Również dlatego, że jej populistyczne hasła nie spotkały się z wystarczającym odporem. Czy to ze strachu czy też z kalkulacji, żeby nie wspierać narracji populistów. Niemieckie gazety określiły kampanię SVP jako rozgrywkę kartą „bij cudzoziemca”.

Przynajmniej Federalna Komisja przeciwko Rasizmowi zareagowała i wezwała kierownictwo SVP do rezygnacji z kampanii rasistowskiej. Zamiast się zdystansować, SVP wykorzystało to stanowisko do kampanii przeciwko Komisji.

Wynik wyborów kolejny raz pokazuje, że pozostawienie tematu migracji prawicy sprawia, że to ich narracja zdobywa przewagę w debacie publicznej. Przy tym było wiele okazji by podkreślać pozytywne aspekty migracji. Mamy inicjatywę na rzecz demokracji, która pozwala na dyskusję na temat roli partycypacji migrantek i migrantów. Ponadto mamy deficyt wykwalifikowanych pracowników, który nie da się rozwiązać bez udziału migrantek i migrantów. Siły progresywne muszą sprzeciwiać się narracji rasistowskiej i populistycznej. Przy okazji: jedna czwarta społeczeństwa nie mogła głosować.

Wzmocnienie SVP jest również złą wiadomością dla wyzwań stojących przed rynkiem pracy: siła nabywcza, klimat, polityka socjalna. Wszystko staje się droższe a pensje nie rosną. Składki na ubezpieczenie rosną i coraz więcej osób ma troski egzystencjalne. Będziemy musieli jeszcze intensywniej walczyć o nasze pensje, emerytury i prawa człowieka.

Hilmi Gashi

Również w Polsce odbyły się wybory. Polki i Polacy mieszkający w Szwajcarii masowo udali się do urn. Okres oczekiwania wynosił po kilka godzin. Wielką pracę wykonał konsul oraz wszystkie osoby pracujące w komisjach wyborczych. Pomimo obaw, liczenie głosów przebiegło sprawnie. Głosowało 13 000 osób z których ponad 44% wybrało Koalicję Obywatelską. Kolejne miejsca zajęli: Lewica (17%), Trzecia Droga (14%), Prawo i Sprawiedliwość (11%), Konfederacja (10%).

Wynik wyborów sprawia, że w okolicy świąt Bożego Narodzenia, Sejm powoła nowy rząd, składający się z poprzedniej opozycji.

W „referendum” wzięło udział nieco ponad 20% uprawnionych.

Kongres nadzwyczajny

Lepsze emerytury, lepsze pensje!

Nadzwyczajny kongres Unii odbył się 21 października w Bernie. Około 300 delegatek i delegatów decydowało o reformie statutu oraz o rezolucjach dotyczących ważnych dla Unii kampanii: lepsze emerytury, lepsze pensje i redukcja czasu pracy przy pełnym wynagrodzeniu i zatrudnieniu.

W mowie otwierającej Kongres, prezydentka Unii, Vania Alleva wyraziła swoje poruszenie w związku ze wzrostem przemocy i agresji na świecie. «Im więcej wojen i cierpienia na świecie tym bardziej żądzi nami strach, na którym żeruje populistyczna prawica ze swoimi populistycznymi propozycjami. Ich cyniczne postulaty to ksenofobia i wykluczenie, które ma nam zapewnić pseudo bezpieczeństwo. Prowadzi to jednak do jeszcze więcej niesprawiedliwości i przemocy». W dalszej części podkreśliła rolę związków zawodowych w tych trudnych i niepewnych czasach, walczyć o sprawiedliwość społeczną. «musimy zrobić wszystko co w naszej mocy by poprawić los zatrudnionych i ludzi generalnie. To jest nasza odpowiedzialność.»

Zwiększenie demokracji członków

Aby zwiększyć demokratyzację członków Unii, przeprowadzono wiele rozmów w regionach. W efekcie opracowano trzy pakiety reform, których celem jest przygotowanie nowej organizacji. Pierwszy pakiet zmierza do włączenia członków Unii w strategiczne procesy decyzyjne. Delegatki i delegaci postanowili wprowadzić odpowiednie zmiany w składzie Zarządu.

Dwa pozostałe pakiety reform obejmują sposoby głosowania w ramach wewnętrznych jednostkach organizacyjnych. Celem jest harmonizacja i integracja procesów w różnych branżach i regionach. W końcowym głosowaniu za reforma opowiedziało się 195 delegatek i delegatów, przeciw – 32, jedna osoba wstrzymała się od głosu.

Najważniejsze kampanie: lepsze emerytury, lepsze pensje i redukcja czasu pracy

Odbyła się również debata na temat trzech rezolucji dotyczących najważniejszych kampanii organizowanych przez Unię. Rezolucja «Podnieść emerytury powstrzymać ograniczenia

socialne» gibt das Startsignal für eine aktive Basiskampagne, auf welche sich die Unia im ersten Halbjahr 2024 konzentriert: für die Stärkung der AHV, gegen die geplante Aushöhlung der zweiten Säule (Pensionskasse) und gegen die Erhöhung des Rentenalters.

Löhne erhöhen – Ausländische Diplome und Zeugnisse berücksichtigen

Mit Resolution «Kaufkraft stärken statt Profite maximieren» will Unia Löhne erhöhen und gegen ungerechte Verteilung und Armut kämpfen. Denn einerseits sind gute Löhne die Grundvoraussetzung für bessere Renten; und andererseits leiden einfache Arbeitende und Rentenbezüger:innen gleichermassen unter dem fehlenden Teuerungsausgleich. Auf der Basis dieser zweiten Resolution will die Unia darum im kommenden Jahr ihre Lohnkampagne intensivieren: für generelle Lohnerhöhungen, Mindestlöhne von 4500 Franken bzw. 5000 Franken mit Berufsabschluss, Lohngleichheit für die Frauen, mehr Prämienverbilligungen sowie einen 13. Monatslohn und eine 13. AHV-Rente für alle.

Olga Pisarek hat einen Antrag im Namen Unia-Migration gestellt: Bei der Lohnerhöhung soll nicht nur Lehre, sondern auch im Ausland erworbenen Diplome und Zeugnisse aufzuführen. Dieser Antrag wurde auch angenommen.

Mehr Zeit für Leben

Die Delegierten haben auch das dritte Papier unter dem Titel «Höchste Zeit für mehr Zeit zum Leben!» ohne Gegenstimmen angenommen. Es fordert eine energische Reduktion der Arbeitszeit bei vollem Lohn- und Personalausgleich. Das Leben soll vor Profit stehen! Eine gerechte Neue Verteilung der Arbeit ist machbar.

Emine Sariaslan

GAV dla branży elektrycznej i techniczno-budowlanej

Potrzebne są lepsze pensje i warunki pracy

W związku z trudnymi warunkami pracy, niedoborami na rynku pracy i koniecznością zmian w polityce energetycznej, w październiku odbyła się w Zurychu demonstracja osób zatrudnionych w tej branży elektrycznej i techniczno-budowlanej. Uczestnicy przedstawili swoje postulaty dotyczące 50 000 osób zatrudnionych w branży.

Demonstracja w Zurychu

Okolo 1'200 osób demonstrowalo w dniu 7 października w Zurychu na rzecz poprawy warunków pracy osób objętych zbiorowym układem pracy dla branży elektrycznej i techniczno-budowlanej: wyższe pensje, mniej presji i wcześniejsze emerytury! Jasno wskazali, że lepsze warunki pracy pomogą rozwiązać problem braku rąk do pracy i umożliwią transformację energetyczną.

Dość!

Eksperci twierdzą, że brakuje dziesiątek tysięcy miejsc pracy by na czas remontować budynki, wymieniać ogrzewania i montować baterie słoneczne. Czas by pracodawcy posłuchali zatrudnionych bo sytuacja może się jeszcze pogorszyć. Boom budowlany przy brakach personalnych oznacza jeszcze większą presję na pracowników, których pensje nie nadążają za drożyzną. Dla tych, którzy kochają swoją pracę, ale rujną swoje zdrowie bez perspektyw na zadowalające warunki życia miarka się przebrała!

Większe pensje, mniejsza presja i wcześniej emerytura!

Pracownicy domagają się ogólnych podwyżek wysokości przynajmniej jednego procenta powyżej drożyzny. Nadgodziny muszą zostać ograniczone i pracownicy chcą współdecydować kiedy będą mogli odbierać nadgodziny. Ponadto potrzebna jest możliwość wcześniejszej emerytury, która pozwoli na godne pożegnanie się z zawodem.

Dwie petycje i jedna wielka demonstracja

Demonstranci przekazali swoje żądania w formie dwóch petycji na ręce centrali związków pracodawców EIT.Swiss (elektryczność) i Suissetec (technika budowlana). Zebrane 7883 podpisów i energiczna demonstracja pokazują jasno, że pracodawcy muszą podjąć jakieś kroki.

Marie Saulnier Bloch

Kasa chorych

Jak mogę oszczędzać na premii?

Większość osób mieszkających w Szwajcarii otrzymała zapewne już wiadomość od swojej kasy chorych z informacją o wysokości składek na rok 2024. W przyszłym roku średnio zapłacimy o 8,7 procent więcej. Co można zrobić żeby oszczędzić na składkach?

Niezależnie czy dochodzi do podwyżki składek czy nie, **do końca listopada** można wypowiedzieć swoje podstawowe ubezpieczenie w kasie chorych. Można również podwyższyć sobie franczyzę albo zmienić formę ubezpieczenia.

Zmiana kasy chorych

Jeżeli zdecydują się Państwo na zmianę kasy chorych to proszę pamiętać, że terminy i warunki różnią się w zależności czy dotyczy to podstawowego ubezpieczenia czy dodatkowego. Poniższe informacje dotyczą zmiany ustawowego ubezpieczenia podstawowego. Informacje na temat ubezpieczenia dodatkowego należy uzyskać we właściwej kasie chorych.

Wypowiedzenie umowy w dotychczasowej kasie

Należy poinformować pisemnie kasę chorych – najlepiej listem poleconym – o wypowiedzeniu umowy o ubezpieczenie podstawowe z dniem 31 grudnia 2023 r. Pismo w tej sprawie musi wpłynąć do kasy chorych najpóźniej do 30 listopada 2023. Liczy się nie data stempla pocztowego tylko faktycznego wpłynięcia do kasy chorych. Należy upewnić się czy zostały zapłacone dotychczasowe rachunki

Zameldowanie w nowej kasie chorych

Wybierając nową kasę chorych należy przejrzeć różne oferty. Istnieje wiele platform internetowych, które pomagają dokonać wyboru, np.: <https://www.priminfo.admin.ch/de/praemien>. Strona ta zawiera kalkulator składek oraz wiele ważnych informacji oraz wzorów pism. Po dokonaniu wyboru należy poinformować kasę chorych o zamiarze podpisania umowy na ubezpieczenie podstawowe. Warto wiedzieć, że kasa chorych nie może odmówić podpisania umowy na ubezpieczenie podstawowe. Ponadto, nie może wymagać wypełnienia ankiety odnośnie stanu zdrowia (inaczej w ubezpieczeniu dodatkowym).

Potwierdzenie ubezpieczenia

Ubezpieczenie rozpoczyna się w momencie gdy nowa kasa poinformuje o tym poprzednią kasę chorych. Jeżeli dotychczasowa kasa chorych nie otrzyma takiej informacji do końca roku to pozostaniecie ubezpieczeni w poprzedniej kasie. Zaleca się zatem przypilnować by nowa kasa wysłała stosowną informację.

Podniesienie franczyzy

Franczyza to kwota, którą osoba ubezpieczona sama musi pokryć w skali roku na leczenie. Gdy franczyza zostanie wyczerpana, koszty leczenia przejmuje kasa chorych po odjęciu 10% (do maksymalnie 700 CHF rocznie), które zawsze pokrywa osoba ubezpieczona. Można samemu określić wysokość franczyzy. Przy wysokiej franczyzie składki miesięczne są mniejsze. Franczyza wynosi minimum 300 CHF i może stopniowo zostać podniesiona do 2500 CHF. O tym czy korzystniejsza jest wyższa franczyza decydują ostatecznie koszty leczenia w danym roku. Dla osób zdrowych, rzadko chodzących do lekarza opłacać się może franczyza wysokości 2500 CHF. Przy problemach zdrowotnych i częstych wizytach u lekarza korzystniejsza jest franczyza minimalna, wysokości 300 CHF.

Ograniczenia w wyborze lekarza

W ramach ubezpieczenia podstawowego można swobodnie wybierać lekarkę w tym specjalistkę. Kasy chorych oferują jednak również modele oszczędnościowe, ograniczające możliwość wyboru lekarza. Pozwala to na zmniejszenie składki zdrowotnej. Do wyboru są najczęściej trzy modele:

Lekarz domowy

W tym modelu istnieje konieczność za każdym razem, w pierwszej kolejności konsultacji z lekarzem domowym. On decyduje czy istnieje konieczność skierowania do specjalisty.

HMO (z angielskiego: Health Maintenance Organization)

Podobnie jak w poprzednim modelu, osoba ubezpieczona musi najpierw zwrócić się do określonego gabinetu lekarskiego zanim zostanie skierowana do specjalistki.

Porady telefoniczne

W pierwszej kolejności należy połączyć się ze specjalną linią telefoniczną.

Pytania i odpowiedzi

Dniówki chorobowe skreślone: można tak po prostu?

Pracuję 15 lat jako murarz w branży budowlanej. Praca jest fizycznie wyczerpująca. Od lat mam bóle pleców. Ostatnio miałem problemy z dyskiem i byłem niezdolny do pracy. Otrzymuję dniówki chorobowe z ubezpieczenia. Niedawno dostałem list z ubezpieczalni, że ucinają mi dniówki ponieważ lekarz zaufania orzekł, że mogę wykonywać inną, lżejszą pracę w wymiarze 100%. Mój lekarz zgadza się z tą opinią. Niemniej jednak: czy można z dnia na dzień obciąć dniówki

Ból pleców: koniec pracy. Po kontuzji dysku, murarz musi zmienić pracę. (zdjęcie: Keystone)

Reguła Dick: Nie. Ubezpieczalnia wymaga od Pana zmiany pracy na podstawie ciężącego na Panu obowiązku zmniejszenia szkody. Oznacza to, że jako osoba po wypadku musi Pan podjąć wszelkie kroki, które będą zmierzać do ograniczenia skutków wypadku. Sąd Najwyższy orzekł jednak, że ubezpieczalnia musi dać na to czas przejściowy od 3 do 5 miesięcy. Również wtedy, gdy pracodawca wypowiedział w międzyczasie umowę o pracę.

(Work, 1.9.23)

Wypadek w okresie próbnym: czy ubezpieczenie wypadkowe zapłaci?

Drugiego dnia mojej pracy zostałem ukąszony przez pszczołę. Ponieważ mam uczulenie musiałem natychmiast zostać zabrany do szpitala. Byłem po tym przez tydzień niezdolny do pracy. Ponieważ byłem w okresie próbnym nie miałem prawa do wypłaty pensji a pracodawca nie jest ubezpieczony od wypłaty chorobowego. Kolega twierdzi, że to ubezpieczenie wypadkowe musi mi wypłacać dniówki. Czy to prawda?

Reguła Dick: Tak, ukąszenie jest z prawnego punktu widzenia wypadkiem. Jest to szkodliwe działanie na ciało, z którym nie można się było liczyć, które zatem jest jak to nazywa ustawa – nietypowe (ASTG art. 4). Tym samym definicja wypadku została spełniona. Żeby dostać zwrot musi Pan zgłosić wypadek. Ubezpieczenie przejmuje dniówki od 3 dnia i pokrywa koszty leczenia. Inaczej niż w ubezpieczeniu chorobowym nie ma tu wkładu własnego, który trzeba by było pokryć z własnej kieszeni.

(Work, 1.9.23)

Urlop przy zatrudnieniu czasowym: jakie mam roszczenia?

W mojej pierwszej umowie o pracę zawarto minimum 40% wymiaru czasu pracy. Rok temu podpisałem drugą umowę z elastycznym wymiarem pracy. Średnio pracuję w wymiarze 60% za stawkę godzinową 27 CHF. Czy mam prawo w trakcie urlopu do pensji, którą dostaję w ramach 60% pracy?

W pracy na niepełny etat urlop bywa źle obliczany (zdjęcie: Adobe Stock)

Marina Wyss: Tak. Przy zatrudnieniu na 60 procent, wypłata należy się też podczas urlopu. Radzę kontrolować swoje raporty pracy i wyliczyć sobie przeciętny czas pracy. Jeżeli wyjdzie Panu 60 procent to powinien Pan dostawać też tyle podczas urlopu.

(Work, 15.9.23)

Wypowiedzenie podczas choroby: Czy jestem chroniona podczas okresu próbnego?

Od dwóch miesięcy mam nową pracę. Zachorowałam i moja firma wypowiedziała z 7 dniowym terminem umowę o pracę. W przeciągu tygodnia straciłam dochody i nie mogę znaleźć nowej pracy. Napisałam do firmy, że są przepisy ochronne i nie można mnie po prostu wyrzucić. Dostałam odpowiedź, że w okresie próbnym termin wypowiedzenia wynosi 7 dni. Czy to prawda?

Marina Wyss: Niestety tak. Dopiero po upływie czasu próbnego jest się chronionym przed wypowiedzeniem. Zgodnie z kodeksem, pierwszy miesiąc to okres próbny. Można go umownie przedłużyć ale nie ponad trzy miesiące. Należy zatem sprawdzić umowę o pracę lub zbiorowy układ pracy ile w Pani przypadku wynosi okres próbny.

(Work, 15.9.23)

Przypadkowa wypłata: czy mój wniosek o umorzenie ma szansę?

Pomimo, że prawidłowo podałem wysokość moich dochodów kasa bezrobocia nie uwzględniła dodatkowego dochodu i wypłaciła mi pełną kwotę dniówek. Teraz domagają się ode mnie zwrotu nadpłaty. Z pisma, które otrzymałem wynika, że mogę wystąpić o umorzenie tej należności. Jakie są szanse takiego wniosku?

Markus Widmer: Urząd kantonalny będzie badał czy była z Pana strony dobra wola oraz czy zachodzą szczególne okoliczności. Gdy oba warunki są spełnione urząd kantonalny może umorzyć nadpłatę. Badając dobrą wiarę urząd sprawdzi czy mógł Pan dostrzec nieprawidłowo zbyt wysokie nadpłaty. Jeżeli uzna, że tak to odrzuci Pana wniosek.

(Work, 29.9.23)

Jak wstąpić do Unii?

- Można to zrobić przez Internet odwiedzając poniższą stronę:
www.unia.ch/de/jetzt-mitglied-werden

- lub kontaktując się bezpośrednio z Markiem Wieruszewskim.

Koszt członkostwa wynosi od 12.70 do 50.80 CHF w zależności od wysokości wynagrodzenia.

Więcej informacji po polsku znajduje się na polskiej stronie internetowej Unii:
www.unia.ch/de/arbeitswelt/von-a-z/migrantinnen/polnische-infos

Kontakt do przedstawiciela odpowiedzialnego za polskich pracowników w Unii

Marek Wieruszewski
email: marek.wieruszewski@unia.ch

Impressum

Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber Verlagsgesellschaft work AG, Zürich, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission H. Gashi, A. García, D. Filipovic, E. Sariaslan, M. Martín, M. Mendes, O. Osmani, M. Wieruszewski | Sprachverantwortlich Marek Wieruszewski | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, www.unia.ch

Tłumaczenie polskie: Marek Wieruszewski